

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 504/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. novembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť A. S., S., zastúpenej advokátkou JUDr. D. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Revúca v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 4 D 473/09, Dnot 213/09 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2010 doručená sťažnosť A. S., S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom Okresného súdu Revúca (ďalej aj „okresný súd“) v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 4 D 473/09, Dnot 213/09 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že „... Dňa 18. 10. 2009 zomrela teta sťažovateľky M. S. Dňa 29. 10. 2009 odporca poveril notára JUDr. I. S. ako súdneho komisára prejednaním dedičstva po neb. poručiteľke. Dňa 22. 1. 2010 sa uskutočnilo predbežné vyšetrenie, kedy sťažovateľka uviedla tých príbuzných poručiteľky, o ktorých mala vedomosť. Konanie sa vedie pred odporcom pod č. k. 4D473/2009, Dnot 213/2009.

Na vyžiadanie odporcu, v skutočnosti notára zo dňa 15. 2. 2010 sťažovateľka oznámila podaním na pošte dňa 25. 2. 2010 notárovi cenu nehnuteľnosti bytu č. 29 na 6.p. vo vchode č. 2 v bytovom dome V9 s. č. 1124 zapísanom na LV č. 3048 v k. ú. R. v hodnote 10.000.- Eur.

Na opätovné vyžiadanie notára zo dňa 1. 3. 2010 sťažovateľka už bola nútená vyhľadať právnik a za jeho pomoci doplnila vyhlásenie účastníka podľa § 120 ods. 3 O. s. p. o určení všeobecnej hodnoty stavby - predmetného bytu, ktoré dokladovala prílohou a to listom zo dňa 7. 3. 2010.

Na list notára zo dňa 16. 3. 2010 sťažovateľka v rámci svojich možností o príbuzných poručiteľky odpovedala notárovi listom zo dňa 30. 3. 2010, pričom ho upozornila, že za predmetný byt platí za služby spojené s užívaním bytu (v skutočnosti za jeho neužívanie) od úmrtia poručiteľky zo svojho dôchodku a vôbec sa postarala o pohreb poručiteľky.

Nakoľko ani po doplnení vyhlásenia účastníka listom zo dňa 7. 3. 2010 sa dedičstvo po poručiteľke neprejednálo, a notár nepostupoval v dedičskom konaní sústredene a urýchlene sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy v dedičskom konaní predsedovi odporcu podaní u odporcu dňa 3. 5. 2010, na ktorú sťažnosť odpovedal predseda odporcu listom zo dňa 20. 5. 2010, konštatujúc, že nezistil zavinené prietahy v konaní, preto nebol dôvod na sťažovateľkou navrhovaný postup podľa § 175zb O. s. p.

Preto sťažovateľka trpezlivo čakala na prejednanie dedičstva až do dňa 4. 10. 2010, kedy sa na predvolanie notára dostavila k notárovi z okr. P. do R., čo je nemalá vzdialenosť a vzhľadom na vek sťažovateľky ju tam odviezol osobným motorovým vozidlom syn Peter, ktorý nemá vlastný byt, len je spoluvlastníkom polovice RD spolu so sťažovateľkou, ktorú polovicu nadobudol dedením po svojom otcovi.

Sťažovateľka sa ale s notárom nestretla, pretože z kancelárie notára vyšla zrejme jeho sekretárka, ktorá sťažovateľke oznámila, že dedičské konanie sa neuskutoční.

Sťažovateľka sa tak už po druhý raz (prvý raz 22. 1. 2010) celkom zbytočne dostavila do R. a dedičstvo sa neprejednalo, len sekretárka notára jej oznámila aby zabezpečila splnomocnenie od príbuzných poručiteľky, ktorý sa vraj nedostavili do R.

Takýto postup notára sťažovateľka považuje za neetický a nedôstojný úradu notára a nezákonný, pretože dedičské konanie a účasť na ňom má zabezpečiť notár, ktorý má na to nástroje a možnosti dané mu O. s. p. na rozdiel od sťažovateľky, ktorá príbuzných poručiteľky pozná len z videnia na pohrebe poručiteľky a pod.

Preto sa sťažovateľka domnieva, že ak dedičské konanie nie je ukončené ani do roka od úmrtia poručiteľky, pričom sťažovateľka upozornila notára na to, že od úmrtia poručiteľky musí platiť mesačne cca 70.- Eur za služby spojené s užívaním predmetného bytu zo svojho dôchodku, ktorý je podpriemerný, tak potom dedičské konanie nie je súladné so zákonom, ale je presiaknuté priedahmi, vyplývajúcimi z nesprávneho v rozpore s ust. § 6 a § 100 § O. s. p. postupu notára v dedičskom konaní po 22. 1. 2010 a jeho nečinnosti v období, november a december 2010.

Sťažovateľka má teda za to, že v dedičskom konaní, ktoré je t. č. už neprimerane dlho trvajúce vo vzťahu k povahe jeho predmetu, ktorým je prázdny byt za ktorý sťažovateľka platí zbytočne mesačné platby a poľnohospodárska pôda, je porušované jej základné právo na prejednanie veci bez zbytočných priedahov zaručené čl. 48 ods. 1 Ústavy SR ako aj právo na prejednanie veci v primeranej lehote, zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a následne o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Revúca v konaní vedenom pod sp. zn. 4D473/2009, Dnot 213/2009 porušil základné právo A. S., na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené čl. 6 ods. 1 DOHOVORU o ochrane ľudských práv a základných slobôd .

Okresnému súdu Revúca prikazuje konať vo veci vedenej pod sp. zn. 4D473/2009, Dnot 213/2009 bez zbytočných priedahov a čo najrýchlejšie.

A. S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 1000.- Eúr, ktoré je jej povinný Okresný súd Revúca vyplatiť v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Revúca je povinný vyplatiť A. S. sumu 260,70.- Eúr, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu na účet advokátky JUDr. D. S.

Svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje tým, že okresný súd nekonal v dedičskom konaní čo najrýchlejšie a ani hospodárne a plynulo odo dňa 22. 1. 2010, lebo okresný súd dedičskú vec po poručiteľke nerozhodol v primeranej lehote. Okresný súd postupuje v konaní jednak nehospodárne a nesústredene, čím právna neistota sťažovateľky, ktorá u nej trvá už 1 rok je porušená a okresný súd, v skutočnosti notár ako súdny komisár, napriek tomu pojednávanie určené na deň 4. 10. 2010 zrejme odročil, neupovedomil sťažovateľku o tom, že pojednávanie sa neuskutoční vopred, vzhľadom na vzdialenosť ktorú musela sťažovateľka ako dôchodkyňa prekonať a vynaložiť dva razy zbytočné náklady na dopravu, pričom sa ani len neobťažoval osobne dňa 4.10.2010 vysvetliť sťažovateľke neprejednanie dedičstva a urobil tak sprostredkovane prostredníctvom svojej sekretárky. Pretože predmetom sporu je prejednanie dedičstva po poručiteľke o ktorú sa sťažovateľka postarala na sklonku jej života, čím odbremenila štát o nemalé finančné prostriedky, čo bolo na ťarchu sťažovateľky aj jej členov rodiny, v dôsledku čoho vynakladá na platbách za služby spojené s užívaním bytu už po dobu 12 mesiacov mesačné platby / spolu cca 650.-Eúr / zbytočne, súd by mal preto konať a rozhodnúť urýchlene a nie postupovať tak pomaly a nehospodárne ako postupuje a ďalej by nemal zaťažovať sťažovateľku zbytočnými úkonmi nákladami súvisiacimi s prejednaním dedičstva, ktoré si mal sám zaobstarat' alebo vykonať'. Notár ako súdny komisár si mal okruh dedičov zistiť sám už v období mesiacov november a december 2009 resp. najneskôr v mesiaci január 2010 a nezatažovať tým sťažovateľku po jednom roku.

Obavy sťažovateľky spočívajúce v otázke ako dlho bude ešte znášať zbytočné náklady na platby spojené s užívaním bytu a na dopravu do R. z okr. P., o ktorom byte ani nevie či ho v dedičskom konaní vôbec zdedí, u sťažovateľky prehlbujú jej právnu neistotu a vyvolávajú preto nedôveru v postoj a postup notára k prejednaniu dedičstva a s poukazom na jeho prejav vyplývajúci z obsahu jeho opakovaných vyžiadaní a tiež z neprítomnosti

v deň pojednávania 4. 10. 2010, kedy sa malo dedičské konanie uskutočniť, ale sa so sťažovateľkou nespísala ani len zápisnica o neuskutočnenom pojednávaní.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, I. ÚS 158/05, I. ÚS 213/05).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom Okresného súdu Revúca v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 4 D 473/09, Dnot 213/09 dochádza k porušovaniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej

neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (mutatis mutandis II. ÚS 26/95).

Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú z obsahu samotnej sťažnosti je zrejmé, že okresný súd (v skutočnosti notár ako súdny komisár) prakticky od začiatku napadnutého konania, teda od 29. októbra 2009, konal vo veci v podstate priebežne. Dňa 22. januára 2010 sa uskutočnilo predbežné vyšetrenie a už vo februári 2010 si vyžiadal od účastníčky konania cenu nehnuteľností patriacich do dedičstva. Prerokovanie dedičstva bolo nariadené na 4. október 2010, avšak sa neuskutočnilo, pretože podľa informácie sekretárky konajúceho notára sa na toto pojednávanie nedostavili všetci dedičia.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú vzhľadom na to, že podľa jeho názoru, aj keď doterajší priebeh konania pred okresným súdom nebol celkom bez prietáhov, v zásade smeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky a nesignalizuje reálnu možnosť zbytočných prietáhov v konaní v takom rozsahu a intenzite, ktoré by si vyžadovali prijatie sťažnosti na ďalšie konanie.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Postup okresného súdu v danej veci sa v napadnutom konaní zjavne nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto v danom štádiu napadnutého konania neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu

(sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2010